

847. In modo se gerendi Rector ecclesiae cum famulis suis, extrema aequè mala devitare oportet, scilicet, inconditum rigorem et nimiam familiaritatem, quia primum caritatem labefactat, secundum vero auctoritatis contemptum parit.

SECTIO IV.

DE BONIS ECCLESIASTICIS

848. Cum Ecclesia, quam Dominus Noster Iesus Christus instituit, independenter ab omni terrena potestate, sit perfecta societas, visibilis et usque ad saeculi consummationem duratura; cumque hoc ipso media ad supernaturalem institutionis suae finem assequendum immediate per assistentiam Spiritus Sancti a Christo Domino acceperit, ita tamen ut ipsius Ecclesiae curare sit, debito Dei cultui atque ministrorum sustentationi operumque caritatis exercitio stabiliter providere; ipsa ius habet acquirendi et possidendi bona mobilia et immobilia, et illa administrandi hunc in finem, necessaria et opportuna.

TITULUS I.

DE IURE ECCLESIAE BONA POSSIDENDI

849. Ecclesia, cum sit perfecta societas ex hominibus constituta, et ad finem supernaturalem instituta, ius habet perfectum quaecumque bona possidendi.

850. Ex iure naturae, divino et ecclesiastico comparare et possidere debet omnia quae debito Dei cultui, ministrorum sustentationi operumque caritatis exercitio opus fuerint.

851. Damnatum ergo proclamamus errorem eorum, a Pio PP. IX in Syllabo sub n. 26 confossum, qui asserunt Ecclesiam non habere nativum et legitimum ius acquirendi et possidendi.

852. Ecclesia igitur et sua institutione et divini Fundatoris voluntate, ius habet sive pecunias, sive bona stabilia et frugifera sibi acquirendi et possidendi.

853. Excommunicationis poena, ipso facto incurrenda ac Summo Pontifici reservata, in eos infligitur qui ausu prorsus sacrilego, cuiusque Ecclesiae aut pii loci, bona invadere vel usurpare non reformidant¹.

854. Similiter damnatos se esse meminerint, excommunicatione latae sententiae SS. Pontifici speciali modo reservata, usurpantes vel sequestrantes iurisdictionem, bona, redditus ad personas ecclesiasticas, ratione suarum Ecclesiarum et Beneficiorum, pertinentia².

TITULUS II.

DE BONIS ECCLESIAE MOBILIBUS ET IMMOBILIBUS

855. Quoniam Bona Ecclesiae sunt duplicia: mobilia, ad quae reducuntur proventus, et immobilia; de utrisque aliqua decreturi sumus.

¹ Concil. Trid. sess. 22, cap. 9, de ref., et Const. *Apostolicae Sedis*.

² Const. *Apostolicae Sedis*.

CAPUT I.

De bonis Ecclesiae mobilibus.

Primum de Decimis et Primitiis; postea de Oblationibus agemus.

§ I.

A) - *Quoad Decimas.*

856. Decimae dicuntur illa fructuum aut industriarum personalium portio, quae a fidelibus tribuenda est Ecclesiae ministris pro eorum sustentatione.

857. Decimae debentur ex iure divino; sed quoad quantitatem, id est, decimam partem, sunt ex iure ecclesiastico.

858. Iuxta praesentem consuetudinem universalem, hac in Provincia decimae solvuntur solum ex fructibus terrae et animalium.

859. Haec Synodus statuit et mandat, ut omnes fideles huius Provinciae ad quos decimarum et primitiarum solutio spectat, eas quas de iure vel consuetudine persolvere tenentur, persolvant, sine dolo et fraude, sub poenis a iure statutis.

860. Concilii Tridentini auctoritatem sequuta haec Synodus praecipit ut nemo, cuiuscumque gradus et conditionis sit, decimarum et reddituum ecclesiasticorum solutionem impedire audeat, subtrahere, aut occupare directe vel indirecte, vel per se, vel per interpositam personam, nec impediatur exactionem, locationem, augmentum et beneficium decimarum et reddituum huiusmodi, sub poena excommunicationis.

B) - *Quoad Primitias.*

861. Primitiae ita vocantur quia sunt oblationes primi fructus agrorum, vinearum, etc.

862. In Ecclesia Mexicana viget lex primitiarum, prouti expressa fuit in Concilio III Mexicano.

863. Quantitas primitiarum non est determinata, sed standum est ad legitima locorum statuta et legitimas consuetudines.

§ II.

DE OBLATIONIBUS.

864. Oblationum nomine venit quidquid offertur Ecclesiae quocumque modo, in Missa vel extra et in Ecclesia vel extra; et antiquissimus earum est usus, ab ipsa Apostolorum aetate repetendus.

865. Oblationes initio erant voluntariae, sed temporum lapsu in laudabiles consuetudines abierunt, ita ut a Concilio IV Lateranensi sancitum fuerit ut liberaliter quidem Sacramenta caeteraque officia sacra administrarentur, sed fideles tamen consuetas oblationes praestarent, recusantesque ab Episcopis cogi possent. Non vero dantur ut pretium rerum sacrarum, in quo esset simonia, sed tanquam praemium laboris, et tanquam alimenta debita, et quae solvi debent iuxta taxationem approbatam in Dioecesi.

866. In triplici casu oblationes debentur: 1.º per modum census, pensionis aut conventionis antea factae cum ecclesia; 2.º ex testamento, legato, donatione, quo casu Episcopo nuntietur; 3.º ad congruam Episcopi et

sacerdotum sustentationem atque ad cultum divinum fovendum.

867. In oblationibus, quae praestantur a fidelibus ad determinatum finem, v. g. ad reparandam ecclesiam, attendendum est ad offerentium intentionem, salva tamen facultate a Tridentino Episcopis concessa.

868. Oblationes, quae fiunt oratorii, cappellis aut aliis locis, intra vel extra ecclesias, ubi aliquae imagines miraculosae depictae vel sculptae existunt, ad oratorium ipsum seu cappellam, ad splendidiorum cultum imaginum vel cappellae pertinent.

869. Ex iure communi et consuetudine, solae oblationes, quae sub Missis ad altare fiunt et in Sacramentorum administratione, pro benedicendis nuptiis aut mulieribus post partum, pro exequiis et sepulturis, aut aliis similibus functionibus specialiter offeruntur, Parochi sunt.

870. Oblationes in ecclesiis Regularium factae intra Missarum solemnias possunt a Regularibus recipi: cum monachis ibi servantibus debeat proficere quicquid a fidelibus offerri contigerit.

CAPUT II.

De bonis Ecclesiae immobilibus.

871. Apostolos curam pauperum egisse, nemo dubitat: atque primos christianos bona sua in eorum alimoniam distribuendam ad pedes Apostolorum posuisse, ut per ipsos in pauperes dispensarentur, constat ex Actis Apost. IV, 3: « Quotquot enim possessores agrorum et domorum erant, vendentes offerebant pretia eorum quae vendebant et ponebant ante pedes Apostolorum ». Non vero solum eleemosynae in pauperum alimoniam

erogandae, sed etiam loca pauperibus recipiendis et curandis destinata fuere. Haec autem bona praecipue sunt: templa in primis, seu loca benedicta ad cultum divinum destinata et inter ea numerantur Cathedralia, parochiales ecclesiae et aliae, iuxta erectionis suae aut dedicationis titulum; secundo, omnia pia loca, ubi Ecclesia beneficentiam exercet, exempli gratia, Hospitia, Orphanotrophia, Nosocomia, Scholae, Seminaria etc.; ac demum universa alia immobilia, quae ab ea legitime acquisita fuerint.

872. Sine canonicis praescriptionibus, nemini liceat ea bona alienare et ad alios usus, quibus non sint destinata, usurpare.

873. Episcopis in primis eorum conservationem et curam competit, necnon administratoribus, sed Ordinario subiectis, si non sint exempti a privilegio vel a iure.

TITULUS III.

DE ADMINISTRATIONE BONORUM ECCLESIAE

874. Ut omnia bona, sive quae nunc in Provincia nostra habet Ecclesia, sive quae in posterum ex fidelium pietate, vel alio titulo, ab Ecclesia acquiri contingat, sarta tectaque servantur et ad normam Sacrorum Canonum impendantur, sequentia monemus ac statuimus.

875. Salva semper suprema Romani Pontificis auctoritate, Episcopi sunt primi rerum Ecclesiasticarum administratores eorumque auctoritati et vigilantiae subditi debent quotquot ex iure, vel fundatione, aut synodali statuto curam earum gerunt. Ad ipsos itaque spectat

regulas praefinire, iuxta quas, pro locorum circumstantiis, administratio ipsa recte ac fructuose procedat, tum quoad personas quibus committitur, tum quoad modum in gestione servandum.

876. Administratio tamen bonorum Ecclesiae Cathedralis ad Episcopum simul et Capitulum pertinet, ita ut nec Episcopus sine consensu Capituli nec Capitulum sine consensu Episcopi, aliquid statuere aut mutuo consensu statuta mutare valeat. Sed Episcopus potest facere sibi exhibere libros Capitulares, in quibus apparent administrationes tam reddituum Capituli, quam aliorum piorum operum eisdem incumbendum, et etiam ipsos libros deferri ad proprium palatium, ad revidendos sive per se, sive per alias personas sibi bene visas.

877. Omnibus administratoribus, tam ecclesiasticis quam laicis fabricae cuiusvis ecclesiae, etiam cathedralis, hospitalis, confraternitatis, et quorumcumque piorum locorum, ex Concilii Tridentini praescripto, obligatio incumbit administrationis suae proprio Ordinario quotannis rationem reddendi.

878. Summa vigilantia curent Episcopi, ne, ex quocumque pretextu, pereundi periculo exponantur ecclesiarum redditus, regulas pro sua prudentia, et iuxta locorum adiuncta, statuendo pro illorum custodia et administratione.

879. Si bona aut redditus alicui ecclesiae donata fuerint ea lege, ut ad determinatos usus impendantur, aut cum certis oneribus; mandamus ecclesiarum rectoribus et administratoribus, ut piorum donantium voluntates fidelissime exequantur, salvis iuribus Episcopi, et omnia documenta accurate custodiantur, ut de exacta onerum satisfactione annuam rationem reddere possint.

880. Omnes confraternitatum vel reddituum ecclesiasticorum administratores noverint, sibi nefas esse quamcumque pecuniae summam mutuo dare, illaque in proprium aut propinquorum commodum uti. Ad laborandum quoque ipsis erit, non modo ne res ipsae detrimentum patiantur, sed ut, pro earum conditione et natura, incrementum percipiant.

881. Parochis, ecclesiarum rectoribus et administratoribus quibuscumque praecipimus, ut bona mobilia pretiosa sive ratione sui, sive ratione artis, vel antiquitatis, ad ecclesias pertinentia, necnon documenta quae ad ea referuntur, ita caute servant et custodiant, ut nullum dispersionis aut amissionis periculum timeatur. Caveant proinde ad id obtinendum, ne nimia facilitate mercatoribus, seu aliis sub specie optimarum artium, vel rerum antiquarum studii, res pretiosas exhibeant. Imagines quoque argenteas, annuli et alia huiusmodi pretiosa dona, quae fiant voti vel pietatis causa, nec removeri, nec mutari, nec vendi possunt sine debita licentia, servatisque canonicis praescriptionibus, et pretium, in casu ex venditione receptum, in nullum usum expendatur, quin probatum fuerit.

876. Ut quantum fieri potest, omnis occasio auferatur suscitandae litis, praesertim in casu decessus e vita, curam gerat Episcopus ut elenchus unus quam maxime exactus rerum omnium quae sunt ipsius, ut bona patrimonialia, etc., et alter rerum quae pertinent Ecclesiae, conficiantur. Dein, tempore utili faciat testamentum, in quo clare et forma legali de singulis bonis statuatur.

877. Praecipimus ut Parochi et Rectores ecclesiarum et bonorum Ecclesiae Procuratores similiter singulis annis conficiant duplicem elenchum, et quidem

rerum Ecclesiae in duplo, conservando exemplar unum in archivio parochiali, alterum remittendo ad archivium Episcopi. Testamentorum etiam tempestive confectio- nem non omittant.

884. Parochi aut Cappellani ecclesiarum non absque venia Episcopi novas constructiones suscipiant, ac multo minus licet eis in hunc finem alieno aere se gravare, aut vendere ex mobilibus Ecclesiae, praesertim pre- tiosis, nisi licentia obtenta, iuxta Sacrorum Canonum sanctiones; Episcopi autem erit peritum designare, qui consilio suo adsit in hisce, maxime quoad constructio- nes novas.

885. Collectores decimarum, Oeconomi (*Mayordomos*) et ceteri omnes, qui aliquo modo res Ecclesiae administrandi curam habent, de hisce bonis librum ra- tionum habeant, quo constet de fideli administratione.

Muy Preciabile
Sr. Presb. D.

Gabino Chávez
(El Señor Obispo - cano)

en el día San gratopara él.

Matatlan (Zapotlanejo), feb. 19

Presb. José Ysabel Flores

Veritas et Justitia

PARS IV.

DE IURE

886. Sicut in tribus partibus nostrae Synodi praecedentibus, quaedam tantum de Dogmate, quaedam de Moribus et quaedam de Disciplina delibata sunt, ita etiam, hac in Parte Quarta nostri Concilii, quaedam solummodo circa Ius brevissime expendemus. - Iuris autem materia circa quam Coetus huius Patres aliquid praecipere cogitamus, unice sunt Ecclesiastica Iudicia.

887. Quanti vero ponderis in iisdem Iudiciis omnia exacte determinare, nemini non patet: in mundo quippe cum sit principatus duplex a Deo institutus, ecclesia- sticus videlicet ac saecularis, duplex pariter et iudiciaria potestas, et duplicia sunt iudicia; et cum huiusmodi potestates a Deo sint sapienter ordinatae, unicuique certum causarum genus competit, quas sine usurpa- tione, arrogare sibi nequit potestas, cui non fuerint attri- butae ideoque et iudicia differentia differenter agenda sunt.

CAPUT UNICUM.

De Iudiciis et poenis.

888. In omnibus causis matrimonialibus fideliter ser- ventur sapientissimae praescriptiones Benedicti XIV in Const. *Dei miseratione* et Instructiones S. C. Concilii, 22 Aug. 1840.